

De danske Arter af Bladhvepseslægten *Pontania Costa.* (Chalastogastra).

af

P. Jørgensen.

(Hertil Tavle III.)

Genus *Pontania Costa.*¹⁾

Kroppen er lille, blød, Clypeus indskaaret i Spidsen; Kløerne tvekløvede i Spidsen; Stigma sædvanlig tvefarvet; Forvingerne med 1 Radialcelle og 4 Kubitalceller, hvoraf den 2. optager begge Medialnerverne (»tilbageløbende Aarer«), og med stillet Humeralfelt (»lancetformig Celle«). Det ottende Dorsalsegment hos ♂ i Midten med et smalt, stumpt pændannet Fremspring; ♀'s Antenner næsten traaddannede; Braadskeden sædvanlig tilspidset i Enden. Larverne i Galler.

Pontania-Larverne har, som de andre Nematide-Larver, ialt 20 Ben. Farven er i Overensstemmelse med deres skjulte Levevis bleg: hvid, hvidgul, gulgrøn, bleggrøn o. s. v. De kan være ret vanskelige at adskille; dog vil Galleformen altid afgive et godt Fingerpeg i den rigtige Retning. De forpupper sig i en blød, oval Kokon, i Reglen mellem nedfaldent Løv eller Mos eller i Jordens Overflade, sjældent i selve Gallen.

Slægten *Pontania* hører til Tenthredinidernes Familie og til Tribus *Nematides* og er bleven nøjere bearbejdet af Konow i »Revision der Nematiden-Gattung *Pontania Costa* 2)«,

¹⁾ Konow, Tenthredinidæ Europæ, systematisch zusammengestellt (Deutsche ent. Zeitung, 1890, Heft II).

²⁾ Zeitschrift für Hymenopterologie u. Dipterologie, 1901, Heft. 2—3.

og denne Bearbejdelse ligger til Grund for nærværende Arbejde. *Pontania* danner saavel i systematisk som i biologisk Henseende en Overgang mellem *Cryptocampus* Htg., hvis Larver alle lever i Galler paa Knopper, Grene, Bladstilke o. s. v., og de øvrige Nematider, især Slægten *Pteronus*. Af *Pontania*-Arterne lever et Par Arter (Nr. 1 og 2) i Gren-galler, andre i Galler paa Blade, de fleste dog i den om-bøjede Bladrand, hvorved der dannes et udmærket beskyttende Rør eller Hylster om Larven, og kun en enkelt Arts Larve (Nr. 13) lever frit paa Bladet af Næringsplanten. Ligesom *Cryptocamperne* er *Pontanierne* ogsaa bundet til en enkelt Plantefamilie, nemlig Pilefamilien (*Salicaceæ*) og inden for denne igen næsten udelukkende til Slægten *Salix*.

Et særdeles udtømmende og vellykket Arbejde over de nærstaaende *Cryptocampers* Udviklingshistorie er Hr. Cand. jur. J. C. Nielsen's »De danske *Cryptocampus*-Arters Biologi«¹⁾, hvori 5 danske Arters Udvikling udredes.

Konow beskriver i ovenstaaende »Revision« ialt 20 Arter af *Pontania*; af disse har jeg fundet og i det følgende beskrevet de 12 Arter og desuden en Form, der vistnok, naar mere Materiale foreligger, vil vise sig som en god ny Art. Fru Sofie Rostrup opfører i sin »Danske Zoocecidier« (Kjøbenhavn 1896) kun 4 Arter: *Vallisnerii* Htg., *bella* Zadd., *prussica* Zadd. og *gallarum* Htg., der dog opføres med det gamle Slægtsnavn *Nematus* Jur.

For at sikre Bestemmelsen af de vanskelige Arter skal jeg oplyse, at alle i det følgende omtalte Arter har været sendt til Pastor Konow, der med sædvanlig Elskværdighed har verificeret Bestemmelsen.

Analytisk Oversigt over *Pontania*-Larverne og Gallerne.

1a. Larverne i Grengaller	2.
1b. Larverne i Bladgaller eller fritlevende	3.
2a. Grengallerne paa <i>Salix cuspidata</i> 1 <i>Pontania nova species</i> (?)	
2b. Grengallerne paa <i>Salix repens</i> (?) 2. <i>P. collactanea</i> Först.	
3a. Larverne i Galler	4.

¹⁾ Tidsskrift for Skovvæsen, XVII B.

- 3b. Larverne i ombøjet Bladrand eller fritlevende . . . 8.
- 4a. Gallerne gennemvoxer Bladet, derfor synlig paa begge Sider 5.
- 4b. Gallerne paa Bladets Underside 6.
- 5a. Gallerne store, oppustede, tyndvæggede, mandelformede, paa *S. purpurea* . . . 3. *P. vesicator* Bremi.
- 5b. Gallerne mindre, bønneformede, faste, ikke opsvulmede 4. *P. proxima* Lep.
- 6a. Gallen ubehaaret, rund, især paa *S. repens*
5. *P. salicis* Chr.
- 6b. Gallen kortere eller længere behaaret 7.
- 7a. Gallen kuglerund, tæt hvidhaaret . 6. *P. bella* Zadd.
- 7b. Gallen uregelmæssig, med lange, blege Haar
7. *P. pedunculi* Htg.
- 8a. Larven i omrullet Bladrand 9.
- 8b. Larven (i det mindste som voxen) fritlevende paa Blade 13. *P. bipartita* Lep.
- 9a. Hovedet sortebrunt, uden mørk Øjeplet; 9—10 Mm. lang. 8. *P. leucosticta* Htg.
- 9b. Hovedet brunt med sort Øjeplet 10.
- 10a. Sidste Bagkropsegment med to, smaa, sorte Spidser, 6—7 Mm. lang 9. *P. viminalis* Htg.
- 10b. Sidste Segment uden saadanne Spidser eller med 2 tykkere, sorte Vedhæng 11.
- 11a. Sidste Segment med 2 sorte, tykkere Vedhæng, ikke lysere farvet end næstsidste. 7—8 Mm. lang
10. *P. puella* Th.
- 11b. Analsegmentet uden sorte Fortsættelser 12.
- 12a. Analsegmentet af samme Farve som næstsidste Segment; 10 Mm. l. 11. *P. scotaspis* Först.
- 12b. Analsegmentet lysere farvet end Ryggen, 11 Mm. l.
12. *P. piliserris* Th.

Analytisk Oversigt over Pontania-Arterne (efter Konow).

- 1a. Rygskjold (Scutellum) tre- eller firkantet, fladt, glinsende, ikke eller lidet punkteret 2.

- 1b. Rygskjold mere eller mindre halvkugleformet hvælvet og stærkt punkteret 11.
- 2a. Bagtibiernes Endesporer krumme; Kroppen sort; Mund, Øjenkreds, Pronotumhjørner, Vingskæl, hos ♂ den store, nederste Bugklap, hos ♀ mest kun Hypopygium hvidlig- til brunliggul; Braadskeden hos ♀ f. S. (set fra Siden) udtrukket i en skarp Spids; 5—6 Mm. lang 8. *P. leucosticta* Htg. ♂ ♀.
- 2b. Bagskinnebenenes Endesporer lige 3.
- 3a. Følerne hos ♂ tynde, runde, næsten traadformede, saa lange el. lidet kortere end Kroppen. Braadskeden hos ♀ trukket ud i en skarp Spids 4.
- 3b. Følerne hos ♂ mere eller mindre komprimerede, tydelig afsmalnende mod Spidsen, kortere end Kroppen; Braadskeden hos ♀ f. S. bagtil i det højeste skarphjørnet, sædvanlig afrundet 5.
- 4a. Følerne hos ♂ kortere end Kroppen, sort, Mund, Interantennalpuklen, Orbita, den smalle Rand af Pronotum, Vingskæl og hos ♂ sædvanlig den nederste Bugklap hvidlig- til brunliggul; 4—5 Mm. l. 9. *P. viminalis* Htg. ♂ ♀.
var. a. Panden sort var. *nigrifrons* Knw. ♂ ♀.
- 4b. Følerne hos ♂ saa lange som eller længere end Kroppen; Mesonotum tæt punkteret, næsten mat, ♂ sort; Mund, Orbita, de brede Pronotumhjørner, Vingskæl og sædvanlig Bugen blegt brungul; ♀ brunliggul, Pletter paa Mesonotum, en større Brystplet og den største Del af Metathorax og Bagkroppyggen sort; Braadskeden hos ♀ udtrukket i en længere, skarp Spids; 4—5 Mm. l.
10. *P. puella* Th. ♂ ♀.
- 5a. Vingemærke (Stigma) ensfarvet gult ell. brunt 6.
- 5b. Vingemærke brunligt, sædvanlig med hvid Basis, eller hvidt med brunlig Spids 7.
- 6a. Supraantennalgrube tydelig; Følerne hos ♂ saalange som Kroppen; denne sort, hos ♂ sædvanlig kun Overlæbe, de smalle Pronotumhjørner, Vingskæl

- og den nederste Bugklap blegt brunliggule; Stigma gult; hos ♀ Mund, Orbita, Baghoved undtagen paa Issen, Pronotum, Vingskæl og Bagkrop lys rødgul; Bagkroppyggen ved Basis ofte mere ell. mindre sorttegnet; Braadskeden f. S. i Enden smalt afrundet; 3,5—5,5 Mm. l. 3. *P. vesicator*. Br. ♂ ♀.
- 6b. Over Interantennalpuklen kun en smal Fure, ingen Grube; Følerne hos ♂ lidt længere end Bagkroppen; denne sort; hos ♂ kun Vingskæl brunrøde, sjældnere Læbe og nederste Bugklap snavsetbrun, Stigma brunt; hos ♀ er Mund, Pronotumhjørner og Bagkropspids mere ell. mindre snavset gulbrun; ofte ogsaa Rygskjold og Bugen brunlig; Braadskeden f. S. i Enden bredt afrundet; 3,5—6 Mm. l. 2. *P. collectanea* Först. ♂ ♀.
- 7a. Benene helt blegt brunliggule, højst Basis af Hoffer og de bagerste Tarsar brunlige; Braadskeden hos ♀ kortere end Bugen 8.
- 7b. Laarene i det mindste ved Basis eller paa Undersiden mere eller mindre sortagtige eller brunlige, eller, hvis helt blege, saa Braadskeden hos ♀ saa lang som eller længere end Bugen 9.
- 8a. Pandefelt (Area pentagona) tydeligt; mellem det nederste Biøje og Følerne ligger en tydelig Tværvalk, der begrænser Feltet nedad; Braadskeden hos ♀ i det mindste halv saa lang som Bugen; Pandepuklen tyk, stump, afbrudt i Midten ved en smal Fure, der løber ned til Interantennalpuklen; 3—7 Mm. l. 5. *P. salicis* Chr. ♂ ♀.
- 8b. Som 8a., men Pandepuklen skarp, ikke afbrudt, under den en temmelig bred Grube; 3—6 Mm. 6. *P. bella* Zadd. ♂ ♀.
- 9a. Ben rødliggule, Laar foroven eller forneden sortstribede 10.
- 9b. Ben blegt hvidlige, med mere eller mindre formærkede Laar; Bagtibier sortagtige i Spidsen; Braadskeden hos ♀ længere end Bugen, set fra

- oven smal og langt tilspidset, f. S. i Enden stump;
3—4 Mm. l. 4. *P. proxima* Sep. ♂♀.
- 10 a. Pandepuklen skarp, ikke afbrudt 6. *P. bella* Zadd. var.
- 10 b. Pandepukkel og Pandefelt næppe antydet Sup-
raantennalgrube meget flad, kun en smal Fure,
Hoved og Mesonotum tæt punkteret, næsten glans-
løst; Følere og Ben temmelig kraftige; Bagtarser
kortere end deres Tibier; 3,5—6 Mm. l.
7. *P. pedunculi* Htg. ♂♀.
- 11 a. Rygskjold fladere og finere punkteret; Hoved sort
og kun Underansigtet saavel som en Plet bag Øj-
nene gule; hos ♀ Braadskeden f. S. oventil med
skarp Kant; 5—6 Mm. l. . 13. *P. bipartita* Lep. ♂♀.
- 11 b. Rygskjold stærkere hvælvet og punkteret . . . 12.
- 12 a. Rygskjold fladere; Kroppen gul, paa Hovedet er
Ocellarplet og Issen, paa Thorax Mesonotum, Scu-
tellum og Metanotum hos ♂ sædvanlig helt, hos
♀ for Størstedelen, hos ♂ mest ogsaa en Plet
eller Stribe paa hver Side af Brystet og Midten
af de forreste Rygsegmenter sorte; Braadskeden hos
♀ f. S. høj, i Enden skarpkantet; 5—6 Mm. l.
12. *P. piliserris* Th. ♂♀.
- 12 b. Rygskjold højt hvælvet; Kroppen sort; Bugen
rødgul; Mund, Pronotumhjørner og Vingskæl
hvide; Braadskeden hos ♀ f. S. og foroven hurtig
afsmalnet og udtrukket i en lang, skarp Spids;
4,5—5 Mm. l. 11. *P. scotaspis* Först. ♂♀.

Bemærkninger til de enkelte Arter.

1. *Pontania nov. sp.* (?) ♀. Denne nye Form, der staar
P. collectanea Först. nær, og som muligvis kun er en Va-
rietet af denne, foreligger hidtil kun i 6 klækkede ♀♀ i min
Samling. Den afviger fra følgende Art bl. a. ved, at hele
Underansigtet og Antennernes Underside og disses yderste
Halvdel ogsaa paa Oversiden er rødbrunt. Følerne er mere
komprimerede, og Stigma mørkere brunt. Vingerne har Cryp-
tocampernes Nervatur, idet 2. Kubitaltværnerve abnormt

mangler. Larven lever i knoldformede Grengaller paa *Salix cuspidata* Schultz, og disse (Fig. 1.) ligner fuldstændig *Cryptocampus medullarius* (*C. pentandra*) Galler, men er dog maaske lidt mere butte og mindre furede. Den i Gallen overvintrede Larve (den unge Larve har jeg ikke set) er klart blaaligrød; Hovedet glinsende mørkebrunt med hvide Øjne i en sort Plet. Kokonen blød, brun, i Gallens Indre. Paa et enkelt Træ fandt jeg ved Sønderby (Vestfyn) i April 1904 4 Galler, der i Maj s. A. gav de sex Hunner; i Aar (1906) fandt jeg paa samme Træ nogle flere Galler, der dog uheldigvis alle gav Snylttere. Saa længe ♂ mangler, kan det ikke afgøres med Sikkerhed, om det er en god Art eller blot en Varietet af følgende.

2. **P. collectanea Först.** ♂ ♀ (Synonymer: *Nematus helycinus* Th., *N. crassipes* Th., *N. fennicus* André, *N. xanthostylus* Zadd.). Arten ligner en Del følgende, men adskilles let ved de i Tabellen opførte Kendemærker. Hvis den foregaaende ikke er lig denne Art, kender jeg intet bestemt om dens Forekomst her i Landet. Efter Förster's Opgivelse, der ikke senere er bleven bekræftet eller afkræftet, skal H. Winnertz have klækket Arten af Grengaller fra *Salix repens* L. [Findes i Sverige og Tyskland, i sidstnævnte Land især paa Øen Borkum.]

3. **P. vesicator Bremsi** ♂ ♀ (*N. helycinus* Brisch., *N. betulinus* Brisch., *N. leptoceros* Först., *N. lugdunensis* Vollenh. *N. togatus* Cam.). Denne Art lever i store, indtil 20 Mm. l., aflange, oppustede, tyndvæggede, glatte, grønne el. delvis røde Galler paa *Salix purpurea* L., lige stærkt fremtrædende paa begge Sider af Bladet (Fig. 2.). Larvehulen er meget stor og større end hos nogen anden Art. Den unge Larve er grønlig-hvid med sort Hoved; fuldvoxen er den skifergraa med brunt Hoved og Øjnene siddende i en sortebrun Plet. 12 Mm. l. Larven æder ikke Hul paa Gallen, før den forlader samme, hvorfor denne altid er fyldt med Exkrementer. Forpupningen sker i en brun Kokon paa Jorden mellem Mos og Løv eller i Jorden. Her i Landet har Arten 2 Generationer; første flyver i Maj, og anden i Juli—August. Gallen

bliver sort, naar Hvepsen har forladt den. Bladet udvides ud for Gallen.

Arten er almindelig i Vestfyn, hvor Næringsplanten voxer, fra Assens i Vest til Tommerup mod Øst og Falsled mod Syd [N.- og M.-Europa. Sibirien].

4. **P. proxima** Lep. ♂ ♀ (*N. gallicola* Steph., *N. Valisnierii* Htg., *N. albicarpus* Costa, *N. crassispinis* Th., *N. dolichurus* Th., *N. herbaceæ* Cam., *N. festivus* Zadd., *N. parvulus* Holmgr.). Arten kendes især paa den meget lange Braadskede, der er længere end Bugen. Benenes og Vingemærkets Farve er slet ikke konstant. Arten lever i Galler, der træder lige stærkt frem paa begge Sider af Bladet; de er ovale, ca. 9 Mm. l., glatte, grønne, gule, hvidgrønne eller røde af Farve, med fladhvælveth eller kølet Overside. Ofte er Gallerne massive, uden Beboer, idet Larven af een el. anden Grund ikke er kommen til Udvikling, men som hos alle galledannende Bladhvepse udvikles Gallen ligefuldt og normalt, blot Ægget er lagt. *Proxima*-Gallerne findes i Reglen talrig paa samme Blad, hvor de er anbragt parvis langs Midtribben. Larven er 8 Mm. l., gul af Farve, med gulbrunt Hoved og sorte Øjne, der er forbundne ved en mørkebrun Streg (der dog knap naar Øjnene). Den voxne Larve gnaver Hul paa Gallens Underside for at skyde Ekrementerne ud, og hvis Gallen ikke voxer hurtigt nok, skal Larven kunne forlade denne for at æde lidt af Bladet. Hvepsen flyver i Maj, og Gallerne findes fra sidst i denne Maaned til Løvfaldstid, da Larven gaar ned paa Jorden for at spinde sig ind i en mørkebrun Kokon. (Fig. 3 og 4.)

Arten er meget almindelig, vistnok over hele Landet, paa mange Pilearter: *Salix alba* L., *S. amygdalina* L., *S. cinerea* L., *S. fragilis* L., *S. cuspidata* Sch., *S. undulata* Ehrh. og *S. viridis* Fr. [Hele Europa, Sibirien].

5. **P. salicis** Chr. ♂ ♀ (*N. intercus* Pz., *N. proximus* Steph., *N. gallarum* Htg., *N. Degeeri* Duf., *N. saliceti* Först., *N. viminalis* Vollenh., *N. cinereæ* Th., *N. interstitialis* Cam., *N. salicis cinereæ* Cam., *N. vacciniellus* Cam.) Sædvanlig er Kroppen sort; Mund, Orbita, Pronotumhjørner, Vingskæl,

sidste Ryg- og Bugsegment samt Benene rødliggule; hos ♀ Forhovedet indtil Overansigtet og Issen, ofte hele Hovedet, Rygskjold og Bugen rødligbrungul. Gallen er kuglerund, glat, gul, med ofte stærkt røde Sider, enkelt eller et Par Stkr. paa Bladets Underside (Fig. 5). Paa Gallens Plads ses paa Bladets Overside en rød eller gul Plet; Gallen er ca. 9 Mm. i Diameter. Larven er 8 Mm. l., hvid, før Forvandlingen rødligblaa, med mørkere Hoved, sorte Øjne og brune Munddele. Tvers over Panden en sort, buet Streg, der dog ikke naar Øjnene. Forvandlingen sker paa Jorden mellem nedfaldne Blade i en oval, lysebrun, blød Kokon. Hvepsen flyver i Maj, og Gallen kan findes til i September. Larven æder ikke Hul paa Gallen, før den forlader samme.

Gallen er her i Landet alm. paa *Salix repens* L. (Sofie Rostrup), men skal ogsaa findes paa andre Pile. [N. og M.-Europa, Sibirien.]

6. **P. bella** Zadd. (André) ♂ ♀. (*N. baccarum* Cam.) Ligner særdeles forrige Art, men er sædvanlig mørkere farvet; Rygskjoldet er saaledes aldrig lyst, og kun sjældent har Laarene paa Undersiden en sortagtig Streg. Saadanne Exemplarer kan forvexles med den følgende Art, men har dog bl. a. en anden Pandeskulptur. Gallen er kuglerund, af Størrelse som foregaaendes, men tæt og fint hvidhaaret (Fig. 6 og 6a) og aldrig tegnet med rødt; paa Bladets Underside, enkelt eller 2 paa samme Blad. Tilhæftningspunktet viser sig paa Bladets Overside som en konvex rød, senere gul Plet. Larven er hvid, Hovedet glinsende lysebrunt, med mørkere Strøg foroven og sorte Øjne. Den æder ikke Hul paa Gallen, før den i Oktober forlader samme. Forpupningen sker i en blød, oval, brun Kokon i eller paa Jorden. Hvepsen flyver i Maj og Gallerne findes fra sidst i denne Maaned til i Oktober. Klækning synes at være vanskelig.

Gallen har jeg fundet meget talrig paa Assens-Eggen og ved Silkeborg, og Fru Rostrup anfører den fra Himmebjærget og Tidsvilde Hegn [Tyskland, England.]

7. **P. pedunculi** Htg. ♂ ♀. (*N. brevicornis* Först., *N. curticornis* Cam.) Denne Art er i Reglen blandet sammen

med *P. salicis*, men kan dog let skelnes ved de i Tabellen anførte Kendetegn. Braadskeden er, set fra oven, smal, afsmalnet mod Enden; set fra Siden i Enden næsten skarpvinklet. Gallen ligner *P. bella*'s, men er lidt større, uregelmæssig og besat med lange, blege Haar (Fig. 7). Den findes paa Bladenes Underside, er grøngul af Farve og ofte tegnet med rødt. Den findes paa *S. cinerea* L., *S. aurita* L., *S. caprea* L. o. a. Larven ligner i Levevis og Ydre ganske Larven til *P. salicis*.

Et Exemplar (1 ♀) har jeg taget i Frederiksgave Skove den 12. 5. 1904. [Sverige, Tyskland, Østrig, England.]

8. *P. leucosticta* Htg. ♂ ♀ (*N. erythropygus* Först., *N. crassulus* Th., *N. Sharpi* André). Arten kendes særlig paa de krumme Endesporer paa Bagskinnebenene. Larven lever, som de 4 følgende Arters, i et langt, smalt Rør, dannet af den mod Undersiden nedadbojede og omslaaede Bladrand, der af Larven spindes fast til Bladet. ♀ til disse 5 Arter begynder selv Bygningen af Bladrullen, idet den med sine Mandibler bøjer Bladranden om, uden dog at spinde den fast, og i den ene Ende af dette Rør lægger den saa et Æg. Den udviklede Larve begynder at æde af sit Hus fra den ene Ende, hvorved det bliver nødvendigt stadig at gøre Røret større; ofte indtager det næsten hele Bladets Længde. *Leucosticta*-Larven er som yngre hvid, som voxen hvidgrøn, 10—12 Mm. l., med mørkebrunt eller brungult Hoved. Huden er besat med smaa Vorter, der hver ender i et kort Haar. Ved Foden af Brystbenene et bredt, sort Baand. Lever paa *Salix aurita* L., *S. cinerea* o. s. v., og Hvepsen flyver i Maj—Juni, og da jeg ogsaa har den fra midt i Juli, maa dens Udviklingstid enten være meget ubeständig, eller ogsaa maa den have 2 Kuld om Aaret, enten normalt el. blot i varme Aar.

Arten er meget almindelig i Assenseggen [Sverige, Tyskland, Tyrol, Frankrig, England].

9. *P. viminalis* Htg. ♂ ♀ (*N. leucaspis* Tischb., *N. alienatus* Först., *N. ischnoceros* Th., *N. leucostigmus* Cam., *N. nigrolineatus* Cam., *N. commixtus* Zadd., *N. politus* Zadd., *N.*

prussicus Zadd., *N. Sieboldi* Zadd., *N. lientericus* Hlmgr., *N. Bridgmani* Cam., *N. purpurea* Cam.). Arten er bedst kendt under Navnet *N. ischnoceros* Th. Den varierer meget med Hensyn til Farve og er derfor bleven beskrevet under mange Navne. Larven, der lever i Bladruller (Fig 8.) paa de fleste Pilearter: *S. viminalis* L., *S. pentandra* L., *S. purpurea* L., *S. fragilis* L., *S. cinerea* L., *S. alba* L. o. s. v., er gulgrøn med næsten sort Hoved, der dog er lysere forneden. De to sidste Ledrande bredt sorte; disse Baand kan dog være opløst i Pletter. Analsegmentet med 2 smaa, sorte Vedhæng, der er forenede til en firkantet, sorttegnat Plet. 6—7 Mm. l. Forvandling paa el. i Jorden. Hvepsen flyver i Maj—Juni, men da jeg ogsaa har taget den i August, har den eller kan den have (ved varmt Vejr) 2 Generationer om Aaret.

Arten er uhyre almindelig i Assens- og Silkeborg-Eggen og rimeligvis over hele Landet. Et Exemplar af var. **nigri-frons Konow**, har jeg taget ved Frederiksgave den 12. 5. 1904. [N.- og M.-Europa.]

10. **P. puella Thomson** ♂ ♀ (*N. pineti* André (Zad-dach), *N. infirmus* Först.?, *N. congruens* Först.?). Denne smukke Art ligner, hvad Braadskedens Bygning angaar, meget foregaaende, med Hensyn til Farvetegning derimod *Pachynematus rumicis* Fall. Larven lever i Bladruller paa *Salix alba* L., *S. fragilis* L., og *S. viridis* Fr. og ligner *pili-serris*-Larven, men Analsegmentet har 2 tykkere, sorte Spidser, og det er ikke lysere farvet end næstsidste. 7—8 Mm. l. Hvepsen, flyver i Maj, og Larven, der findes i Juli—August, forpupper sig i Jorden.

Arten er almindelig paa Assens-Eggen (Sønderby, Køng-Højrup). [Sverige, Livland, Tyskland, Frankrig].

11. **P. scotaspis Först.** ♂ ♀ (*N. Westermanni* Th.). Denne let kendelige Art opgives af Thomson ¹⁾ at skulle udvikles i blæreformede Galler paa *Salix viminalis* L. Jeg har fundet Larven talrig paa denne Pile-Art, men altid i

¹⁾ Hymenop. Scandin. I, 1871, p. 160.

den ombøjede Bladrand som dens nærmeste Slægtninge (Fig. 9). Den er 10 Mm. l., hvidliggrøn, med som yngre næsten sort Hoved, der har en lys Midtlinie, der midt paa Ansigtet deler sig gaffelformigt til begge Øjnene. Hos den ældre Larve er Hovedet lysebrunt med sorte Øjne. Hvepsen flyver i Juli, og Larven lever i August.

Arten er almindelig ved Sønderby. [Sverige, Tyskland, Frankrig, England].

12. **P. piliserris** Th. ♂ ♀ (*N. contractus* Ev. ♂, *N. bipartitus* Cam.). Larven lever i ombøjet Bladrand paa *Salix viminalis* L., *S. aurita* L., *S. cinerea* L. o. a. Bladranden er dog ikke bøjet meget ned som hos de øvrige Arter. Først ædes Epidermis, senere Huller i Rørets Overflade og tilsidst dettes Rand. Larven er blaagrøn paa Ryggen, lysegrøn paa Siderne, Huden er rynket paa tværs, med korte Haar; disse lidt længere paa Analsegmentet. Hovedet skinnende lysebrunt, mørkere foroven; Munden brun. Kokonen spindes i Jorden, og Hvepsen flyver i Juli.

Nogle Stykker af Larver har jeg taget ved Sønderby. [Sverige, Tyskland, Frankrig, England.]

13. **P. bipartita** Lep. ♂ ♀. (*N. xanthogaster* Först., *N. aurantiacus* Htg., *N. ochropus* Th.). Denne Art staar nær Arter af Slægten *Pteronus* Jur., hvortil den tidligere regnedes, men den er dog nærmest beslægtet med *P. piliserris* Th. Dens Hoved er sort, gult er kun Underansigtet og en Plet bag Øjnene; gul er desuden Pronotum, Vingeskæl, Mesopleuræ og Bagkroppen, den sidste dog med smaa, sorte Pletter paa de forreste Rygsegmenter. Begge Køn er ens tegnede. Larven (Revision o. s. v. p. 136) er funden af Hr. L. Carpentier ved Amiens i Frankrig og beskrives saaledes: Den lever frit paa Blade af Pil og Poppel, 8—16 Mm. l. og er grøn af Farve. Hovedet er blegt grønligbrunt, med et sort Baand fra Issen over Panden; en anden, aflang, mindre tydelig, sort Streg fra Øjnene mod Issen; nogle spredte Haar paa Hovedet og Analsegmentet. Huden meget

fint rynket, næsten glat, med gennemskinnelige sorte Linier paa Ryggen. Nogle smaa sortagtige Vorter med smaa, sorte Børster paa Ryggen og paa Siderne, hvor de er størst. Forvandlingen i en brun Kokon mellem visne Blade. Forvandling i September.

En meget defekt ♀ i min Samling hører rimeligvis hertil. [N.- og M.-Europa.]

Figurforklaring til Tavle III.

- Fig. 1: Grengalle af *Pontania n. sp.?*
- Fig. 2: Blad af *Salix purpurea* med 2 Galler af *Pontania vesicator*.
- Fig. 3: 8 Galler af *Pontania proxima* paa Blad af *Salix fragilis*.
- Fig. 4: Venstre Halvdel af Fig. 3 (set fra Kanten).
- Fig. 5: Blad af *Salix repens* (set fra Undersiden) med Galle af *Pontania salicis*.
- Fig. 6: Blad af *Salix cinerea* med 2 Galler af *Pontania bella* (set fra Undersiden).
a: Samme Galle, gennemskåret.
- Fig. 7: Blad af *Salix aurita* med Galle af *Pontania peduncul* (set fra Undersiden).
- Fig. 8: Bladrulle paa *Salix fragilis*, frembragt af *Pontania viminalis* (set fra Undersiden).
- Fig. 9: Bladrulle paa *Salix viminalis*, frembragt af *Pontania scotaspis* (set fra Undersiden).
-

